

Nuorisotyön ammatillisen digiosaamisen kriteerit

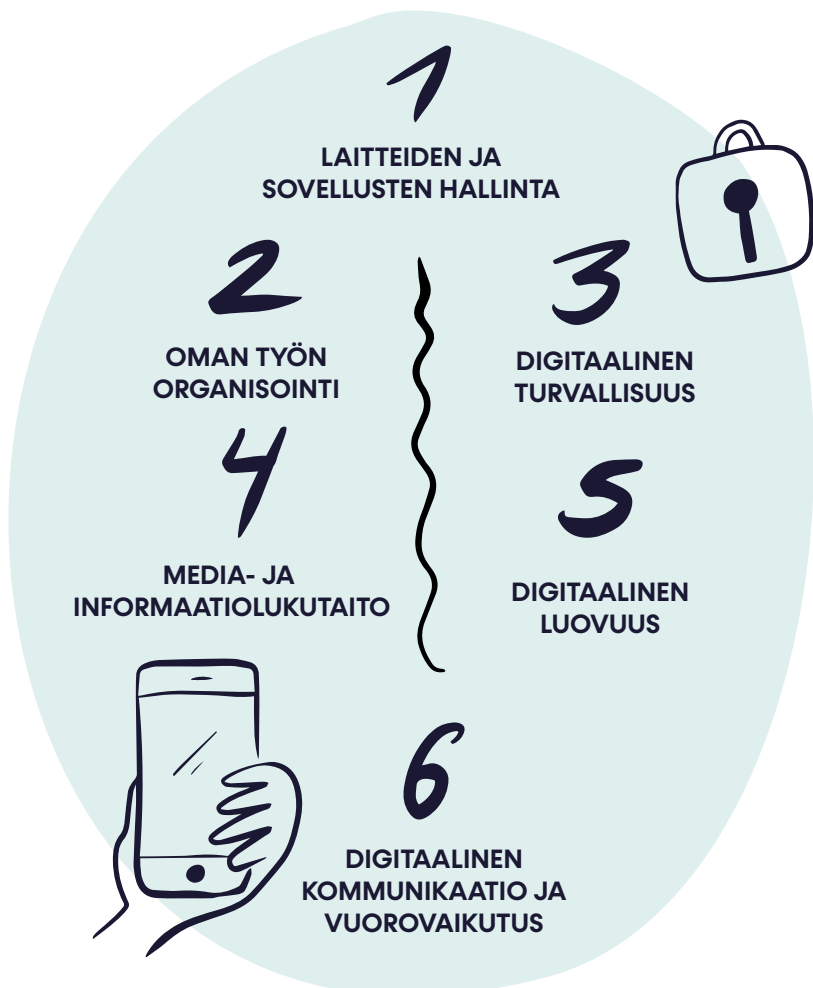
Digitalisaatio ja teknologinen kehitys ovat merkittävimpiä yhteiskunnallisia muutosvoimia, jotka vaikuttavat vapaa-aikaan, työhön ja opiskeluun. Digitaaliset taidot nähdään tänä päivänä kansalaistaitoina, joita jokaisen tulisi hallita omassa arjessaan. Samaan aikaan digitalisaatio on muuttanut merkittävästi nuorten kokemusmaailmaa ja synnyttänyt uudenlaisia nuorisokulttuurisia ilmiöitä. Jotta nuorisotyö pysyy mukana yhteiskunnallisessa kehityksessä, tulee alan ammattilaisten osaamisen olla monipuolista ja ajantasaista.

**MIKSI
AMMATILLISTA
DIGIOSAAMISTA
TULEE VAHVISTAA?**

1. Digitalisaatiolla on kokonaisvaltaisia vaikutuksia nuoriin.
2. Työn tekemisen tavat muuttuvat digitalisaation myötä.
3. Nuorten digiosaamisen vahvistaminen on tärkeää nuorisotyön tehtävä.
4. Teknologia avaa uusia mahdollisuuksia nuorisotyön palveluille ja toiminnoille.

Digitaalisen nuorisotyön osaamiskeskusta koordinoiva Verke on laatinut yhteistyössä nuorisoalan toimijoiden kanssa kriteerit nuorisotyön ammatilliselle digiosaamiselle. Kriteerien tavoitteena on tehdä näkyväksi, millaista digiosaamista laadukas ja nuorten tarpeisiin vastaava nuorisotyö edellyttää jokaiselta nuorisotyön ammattilaiselta.

Kriteerit pohjautuvat Euroopan komission tuottamaan digitaalisten taitojen puitekehykseen (DigComp). Lisäksi kriteereissä on hyödynnetty kansallisia ja kansainvälisiä nuorisotyötä ohjaavia strategiaohjelmia.

Kriteerit koostuvat kuudesta osaamisalueesta, joiden alle on listattu käytännön osaamisvaatimuksia. Työn vaatimalla digiosaamisella tarkoitetaan niitä digitaalisuutta koskevia tietoja ja taitoja, joita nuorisotyön ammattilaiselta edellytetään yleisesti työssä. Nuorisotyöllisellä digiosaamisella viitataan tietoihin ja taitoihin, joita nuorisotyön ammattilaiselta edellytetään digitaalisuuden kytkemiseksi nuorisotyöllisiin prosesseihin.

Kriteerien käytännön hyödyntämisen tueksi Verke on tuottanut erillisen itsearviointityökalun sekä osaamistestin. Työkaluja voidaan hyödyntää nuorisoalan organisaatioissa työntekijöiden digitaalisen osaamisen arvioinnissa ja kehittämisessä.

Kaikki materiaalit löytyvät osoitteesta www.digiosaaminen.verke.org.

NUORISOTYÖN AMMATILLISEN DIGIOSAAMISEN KRITTEERIT

1 LAITTEIDEN JA SOVELLUSTEN HALLINTA

Työn vaatima digiosaaminen

- Osaan tarvittaessa asentaa työssäni välttämättömät ohjelmat ja sovellukset.
- Osaan tarvittaessa perustella työssäni välttämättömien laitteiden ja sovellusten tarpeen työnantajalle.
- Osaan käyttää työnantajani edellyttämiä ohjelmistoja ja digitaalisia palveluja, ja tiedän, keneltä saan käyttöön lisätukea.
- Hallitsen työnantajani tarjoamien mobiililaitteiden perusasetukset, kuten sijaintitietojen jakamisen sekä verkkoyhteyksien ja sovellusten hallinnan.

Nuorisotyöllinen digiosaaminen

- Osaan opastaa nuoria nuorisotyön tarjoamien laitteiden käytössä.
- Osaan käyttää työnantajan tarjoamia laitteita ja sovelluksia nuorten tavoittamisessa, kohtaamisessa ja nuorisotyöllisissä prosesseissa.

4

MEDIA- JA INFORMAATIO- LUKUTAITO

Työn vaatima digiosaaminen

- Tunnistan digitalisaation ajankohtaisia ilmiöitä ja sen vaikutuksia yhteiskuntaan ja nuoriin.
- Tunnistan nuorten mediakulttuureja ja mediankäyttötapoja sekä niihin liittyviä ajankohtaisia nuorisokulttuurisia ilmiöitä.
- Ymmärrän, miten suuri vaikutus digitaalisella teknologialla ja mediallyllä nuorten elämään.
- Osaan etsiä ja arvioida kriittisesti erilaisia mediasisältöjä ja digitaalisia teknologioita.

Nuorisotyöllinen digiosaaminen

- Ymmärrän, mitä tarkoitetaan käsitteillä mediakasvatus (sis. pelikasvatus) ja teknologiakasvatus.
- Osaan vahvistaa nuorten tiedonhakutaitoja sekä kriittistä ajattelua digitaalisten sisältöjen ja palvelujen osalta.
- Osaan käsitellä nuorten kanssa digitaalisen median ja teknologian käyttöön liittyviä riskejä (esim. disinformaatio, pelihaitat, nettihäirintä, grooming, vihapuhe).
- Osaan käsitellä nuorten kanssa digitaalisuuden positiivisia ja negatiivisia vaikutuksia hyvinvointiin.
- Osaan keskustella nuorten kanssa digitaalisen teknologian käytön ympäristövaikutuksista.

Työn vaatima digiosaaminen

- Osaan tuottaa työssäni käyttämillä laitteilla, ohjelmilla ja sovelluksilla tekstiä, kuvaa, ääntä ja videota sekä julkaista niitä digitaalisissa ympäristöissä (esim. somessa) huomioiden saavutettavuuden.
- Ymmärrän, mitä tekijänoikeus tarkoittaa ja miten se tulee huomioida digitaalisten sisältöjen käytössä, tuottamisessa ja jakamisessa.
- Osaan hakea ja käyttää vapaalla lisenssillä merkittäviä sisältöjä (esim. Creative Commons).

Nuorisotyöllinen digiosaaminen

- Ymmärrän toiminnallisen teknologiakasvatuksen (esim. ohjelmointi, maker-kulttuuri, robotiikka) mahdollisuudet nuorten itseilmaisun ja luovuuden tukemisessa.
- Osaan tukea nuoria itseilmaisun ja luovuuden digitaalista teknologiaa hyödyntäen.
- Osaan tarjota nuorille työkaluja digitaalisten sisältöjen tuottamiseen.

5 DIGITAALINEN LUOVUUS

Työn vaatima digiosaaminen

- Ymmärrän, mitä digitaalinen nuorisotyö tarkoittaa.
- Osaan hyödyntää digitaalisia ratkaisuja työni suunnittelussa.
- Osaan hyödyntää digitaalisia ratkaisuja nuorten toiveiden ja tarpeiden kartoittamisessa.
- Osaan hyödyntää digitaalisia ratkaisuja palveluiden järjestämisessä ja arvioinnissa sekä palautteiden keräämisessä nuorilta.
- Osaan varata aikaa digitaalisissa ympäristöissä toteutettavaan nuorisotyöhön.

Nuorisotyöllinen digiosaaminen

- Osaan tehdä digitaalista nuorisotyötä organisaationi tavoitteiden mukaisesti.
- Osaan asettaa tavoitteita digitaalisen median ja teknologian käytölle omassa nuorisotyössäni.
- Osaan edistää digitaalisen median ja teknologian avulla nuorten osallisuutta ja yhdenvertaisuutta (esim. vähemmistöjen huomioiminen).
- Osaan ohjata nuoria muiden luotettavien toimijoiden digitaalisiin palveluihin.

2 OMAN TYÖN ORGANI- SOINTI

3 DIGITAALINEN TURVALLISUUS

Työn vaatima digiosaaminen

- Ymmärrän, mitä tarkoitetaan verkkotunnistetiedoilla (esim. ip-osoite, eväste) ja mihin niitä käytetään.
- Ymmärrän, mitä EU:n yleisellä tietosuojalain (GDPR) sekä tietosuojalain tarkoittaa.
- Osaan laatia turvallisen salasanan sekä käyttää ja hallita salasanoja palveluissa, joissa toimin työntekijänä.
- Osaan toimia työssäni organisaationi tietoturvaohjeistusten mukaisesti.
- Osaan jakaa tietoturvasääntöjä käyttöoikeuksia eri tileihin yhteisessä työkäytössä olevissa palveluissa.
- Osaan hakea työssä käyttämieni palvelujen käyttöehdot sekä arvioida palvelujen käyttöön liittyviä eettisiä ja lainsäädännöllisiä kysymyksiä (mm. palvelun ikäraja, kuka omistaa palvelun, minkä maan lainsäädäntöä palvelun ylläpitäjä noudattaa).

Nuorisotyöllinen digiosaaminen

- Ymmärrän, mitä tarkoitetaan digitaalisilla oikeuksilla ja osaan käsitellä teemaa nuorten kanssa.
- Osaan keskustella nuorten kanssa omaan dataan, palvelujen käyttöehtoihin sekä yksityisyyden hallintaan liittyvistä kysymyksistä.
- Osaan noudattaa tietosuojaperiaatteita viestiessäni nuorten kanssa sekä käsitellessäni nuorten henkilötietoja.

6 DIGITAALINEN KOMMUNIKAATIO JA VUORO- VAIKUTUS

Työn vaatima digiosaaminen

- Tunnistan nuorten digitaalisen viestinnän tapoja ja kulttuureja (esim. emoji, meemit, lyhennesanat).
- Osaan toimia digitaalisissa ympäristöissä työnantajani ohjeistusten ja hyvien tapojen mukaisesti.
- Osaan hallita ammatillista verkkoidentiteettiäni sekä säilyttää ammatilliset suhteet ja rajat nuorten kanssa digitaalisissa ympäristöissä.
- Osaan kohdata nuoria digitaalisissa ympäristöissä nuorisotyön ammattieettisten periaatteiden mukaisesti (esim. verkkotyön eettiset ohjeet, nuorisotyön ammattieettiset ohjeistukset).
- Osaan hyödyntää digitaalisia välineitä ammatillisessa vuorovaikutuksessa sekä toimia digitaalisissa ympäristöissä erilaisissa yhteistyöverkostoissa.
- Osaan hyödyntää digitalisaation tarjoamia ammatillisen kehittymisen mahdollisuuksia (esim. verkkokurssit, -luennot ja -aineistot, vertais-tuki).

Nuorisotyöllinen digiosaaminen

- Osaan tarjota nuorille tukea oman digitaalisen identiteetin rakentamisessa.
- Osaan tukea nuoria löytämään digitaalisia keinoja vahvistaa sosiaalisia suhteita, tehdä yhteistyötä, edistää digitaalista osaamista sekä osallistua heitä itseään kiinnostavaan toimintaan.
- Osaan tarjota nuorille tapoja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen digitaalisuutta hyödyntäen.
- Osaan tunnistaa ja tukea nuorten omia vaikuttamisen ja osallistumisen tapoja.

KÄYTÄNNÖN VINKKEJÄ AMMATILLISEN DIGIOSAAMISEN KEHITTÄMISEEN

- **Pohdi suhtautumistasi digitalisaatioon** ja miten se heijastuu työhösi. Digitalisaatioon liittyy sekä mahdollisuuksia että uhkia. Pidä huolta, että sinulla on osaamista käsitellä molempia näkökulmia toimiessasi nuorten kanssa.
- **Haasta omia ajattelutapojasi.** Vaikka et itse olisi kiinnostunut uudesta teknologiasta, palvelusta tai nuorisokulttuurisesta ilmiöstä, nuorille se voi olla hyvin tärkeä ja merkityksellinen.
- **Tutustu avoimin mielin** nuorten suosimiin palveluihin ja verkkoyhteisöihin. Voit kuulostella verkkoyhteisössä samalla nuorten ajatuksia ja toiveita siitä, millaista vapaa-ajantointia he kaipaavat omalla alueellaan tai verkossa.
- **Perehdy nuorten kanssa** yhdessä uusiin digitaalisiin välineisiin ja ilmiöihin. Anna heille mahdollisuus opastaa sinua, sillä samalla paitsi vahvistat digiosaamistasi voit myös tarjota nuorille voimaantumisen kokemuksia.
- **Mieti, millaisia lainsäädännöllisiä** tai ammattieettisiä haasteita olet kohdannut digitaalisissa ympäristöissä liittyen esimerkiksi yksityisyyteen, tietosuojaan tai tekijänoikeuksiin. Pyydä tarvittaessa näihin työnantajalta linjauksia ja ohjeistuksia.
- **Ota digiosaamisen kehittäminen** puheeksi esihenkilösi kanssa esimerkiksi kehityskeskustelussa tai työyhteisön suunnittelupäivässä.
- **Jaa rohkeasti digiosaamistasi** työyhteisön sisällä ja kannusta kollegoja osaamisen jakamiseen (esim. "digimentorointi", "pöllimispajat" tai "digivartit"). Verkostoidu ja hae oppia myös organisaatiosi ulkopuolelta niin Suomesta kuin ulkomailta.
- **Tutustu nuorisotyön ammatillista digiosaamista** käsittelevään monipuoliseen koulutustarjontaan, jota järjestävät esimerkiksi nuorisotalon osaamiskeskukset ja oppilaitokset, aluehallintovirastot, Allianssi sekä Opetushallitus. Tutustu myös toimialan ulkopuoliseen koulutustarjontaan, kuten eri korkeakoulujen järjestämiin avoimiin verkkokursseihin (MOOC).

Verke tarjoaa osaamiskriteerien, itsearviointityökalun ja osaamistestin lisäksi runsaasti erilaista maksutonta koulutusta ja tukimateriaalia nuorisotyön ammatillisen digiosaamisen kehittämiseen. Voit esimerkiksi opiskella digitaalisen nuorisotyön eri teemoja itsenäisesti Verken tuottamalla avoimella verkkokurssilla.

**Lisätietoa koulutuksista ja materiaaleista löydät
osoitteesta www.verke.org.**